

مبانی حقوق ورزشی

تالیف

دکتر کیوان شعبانی مقدم

عضو هیئت علمی، دانشگاه رازی کرمانشاه

مؤسسه مطالعات و پژوهشهای حقوقی

تهران - ۱۳۹۳

سرشناسه	: شعبانی مقدم، کیوان.
عنوان و نام پدیدآور	: مبانی حقوق ورزشی/ کیوان شعبانی مقدم.
مشخصات نشر	: تهران: موسسه مطالعات و پژوهشهای حقوقی شهر دانش
مشخصات ظاهری	: ۲۲۳ ص
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۷۰۷۷-۶۰-۳
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
یادداشت	: نمایه
موضوع	: کتابنامه
موضوع	: ورزش -- حقوق و قوانین
موضوع	: ورزشکاران -- وضعیت حقوقی.
شناسه افزوده	: موسسه مطالعات و پژوهشهای حقوقی شهر دانش
ردمبندی کنگ	: K۳۷۰۲ ۱۳۹۳
ردمبندی دیریی	: ۳۴۴/۰۳

عنوان	: مبانی حقوق ورزشی
مؤلف	: دکتر کیوان شعبانی مقدمه
ویراستار ادبی	: فاطمه پژمان
ناشر	: مؤسسه مطالعات و پژوهشهای حقوقی شهر دانش
نوبت چاپ	: اول
تاریخ چاپ	: ۱۳۹۳
شمارگان	: ۱۰۰۰ نسخه
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۷۰۷۷-۶۰-۳
قیمت	: ۱۴.۰۰۰ تومان
حق گونه‌های مختلف نشر این اثر (از قبیل کاغذی، صوتی، الکترونیکی و ...) برای ناشر محفوظ است.	

سخن ناشر

توسعه ادبیات حقوقی در هر کشور، نقش مهمی در پیشرفت نظام حقوقی آن کشور ایفا می‌نماید. اندیشمندان و پژوهشگران دنیای بیکران حقوق، که شیفته نظم‌اند و سرباز عدالت، آموزه‌های علمی و تجربیات عملی خویش را به جامعه حقوقی عرضه می‌دارند تا بتوانند در تثبیت و تنویر نظم اجتماعی و استقرار عدالت و اصلاح و پیشرفت کشور سهیم گردند.

قانونگذار فهیم و آگاه، هیچگاه در مقام تهیه پیش‌نویس و مهیا شدن جهت وضع قانون، خود را بی‌نیاز از ادبیات و دکتربین حقوقی کشور و مشورت با خبرگان نخواهد یافت، و هیچگاه مصوبات قبلی خود را دائمی و مصون از نقد و اصلاح قلمداد نخواهد نمود. قضات متخصص و عدالت‌پیش نیز نقد علمی و منصفانه آرای خود را مایه تکامل و پیشرفت می‌دانند.

دانشکده‌های حقوقی و مراکز علمی که به مأموریت خطیر تربیت قضات، وکلا، مشاوران حقوقی، سردفتران، پژوهشگران و اساتید حقوق و فقه همت می‌گذارند علاوه بر اینکه از آموزه‌های علمی و قضایی کشور بهره می‌برند متقابلاً رسالت مهمی در غنی‌سازی ادبیات و دکتربین حقوقی کشور برعهده دارند.

جمهوری اسلامی ایران به ویژه در دوره اخیر پیشرفت قابل توجهی در توسعه کمی ادبیات حقوقی کشور را شاهد بوده است. تعداد کتب، نشریات حقوقی منتشره در کشور طی بیست سال اخیر، به نسبت گذشته به مراتب افزایش یافته است. این دستاورد را باید به فال نیک گرفت و امیدوار بود که این پیشرفت کمی به همین میزان توسعه‌ای کیفی در بارور شدن دکتربین حقوقی مورد نیاز کشور همراه باشد و با احترام به حقوق مالکیت فکری دیگران انتشار یابد.

انتشارات مؤسسه مطالعات و پژوهشهای حقوقی شهردانش که همواره سعی داشته است علاوه بر انتشار آثار حاصل از تحقیقات پژوهشکده حقوق، به صورتی هدفمند و کاربردی علمی به گزینش و چاپ و انتشار کتابهای حقوقی در حوزه‌ها و موضوعات مورد نیاز جامعه حقوقی کشور مبادرت ورزد، زحمات جناب آقای دکتر کیوان شعبانی مقدم در تألیف کتاب مبانی حقوق ورزشی را ارج نهاده، امیدوار است این کتاب مورد استقبال جامعه حقوقی کشور و مورد استفاده متولیان امر قرار گیرد.

فهرست مطالب

مقدمه	۱۳
فصل اول: مبانی، مفاهیم و قلمرو، حرم ورزشی	۱۵
مقدمه	۱۷
مبحث اول: ضرورت علم حقوق	۱۷
مبحث دوم: مراتب قانون در ایران	۱۸
مبحث سوم: مبانی حقوقی بررسی حوادث ورزشی	۲۱
مبحث چهارم: ضرورت عدم مغایرت مقررات ورزشی یا مرزین مرع	۲۲
مبحث پنجم: آشنایی با برخی اصطلاحات حقوقی	۲۲
فصل دوم: انواع و قلمرو مسئولیت در حقوق ورزشی	۲۵
مقدمه	۲۷
مبحث اول: مسئولیت مدنی و انواع آن	۲۷
مبحث دوم: تفاوت بین مسئولیت کیفری و مدنی	۲۸
مبحث سوم: بی‌مبالانی	۲۹
گفتار اول: سوءرفتار بی‌ملاحظه یا بی‌مبالانی فاحش	۳۰
گفتار دوم: عناصر لازم برای طرح شکایت مبنی بر بی‌مبالانی	۳۰
الف. تکلیف یا وظیفه	۳۱

۳۲	ب. نقض تکلیف
۳۴	ج. رابطه سببیت
۳۹	د. ضرر
۴۵	مبحث چهارم: دفاع برای بی‌مبالاتی
۴۸	مبحث پنجم: انواع مسئولیت در حقوق ورزشی
۴۸	گفتار اول: مسئولیت در قبال صدمه بدنی
۴۹	الف: تهدید به حمله بدنی
۵۰	ب: ایجاد ضرب و جرح
۵۱	ج: دفاع برای تهدید به حمله بدنی و ایجاد ضرب و جرح
۵۲	د: جبران صدمات بدنی
۵۳	گفتار دوم: مسئولیت در قبال آبرو، آزادی و منافع اقتصادی اشخاص
۵۴	الف: افترا
۵۹	ب: توهین
۶۱	ج: جریحه‌دار کردن عمدی احساسات
۶۳	د: تعرض به حریم خصوصی
۶۴	ه: سوءاستفاده از علاقه جاذبه
۶۶	گفتار سوم: مسئولیت در قبال حصول
۶۶	الف: مسئولیت بی‌مبالاتی در قبال محصل
۶۷	ب: مسئولیت سازندگان در قبال محصولات صنعتی
۶۸	ج: مسئولیت گارانتی در قبال محصول
۶۸	د: مسئولیت عمدی در قبال محصول
۷۰	گفتار چهارم: مسئولیت نیابتی
۷۱	الف: پیمانکار مستقل و مسئولیت نیابتی
۷۱	ب: جبران خسارت کارگران

فصل سوم: مسئولیت افراد و گروه‌های دخیل در ورزش

۷۳	مقدمه
۷۵	مبحث اول: مسئولیت شرکت‌کنندگان
۷۵	مبحث دوم: مسئولیت مربیان و معلمان
۷۶	گفتار اول: عدم نظارت کافی
۷۷	گفتار دوم: عدم آموزش مناسب
۷۸	گفتار سوم: عدم تامین به موقع مراقبت‌های پزشکی
۷۸	مبحث سوم: مسئولیت مدیران مدارس، دانشگاه‌ها و سازمان‌های ورزشی
۷۹	

گفتار اول: عدم نظارت کافی بر فعالیت‌های ورزشی و استخدام پرسنل واجد شرایط	۸۰
گفتار دوم: عدم تامین مراقبت پزشکی مناسب	۸۰
گفتار سوم: عدم تامین تجهیزات ایمنی	۸۰
مبحث چهارم: مسئولیت مالک اماکن ورزشی	۸۱
مبحث پنجم: مسئولیت کارکنان، داوران و سرداوران	۸۴
گفتار اول: بیمه مسئولیت	۸۶
گفتار دوم: عدم رعایت نظامات دولتی	۸۷
مبحث ششم: مسئولیت داوطلبان ورزشی	۸۸
مبحث هفتم: مسئولیت طراحان و سازندگان اماکن ورزشی	۸۸
مبحث هشتم: مسئولیت‌های ویژه و خاص	۸۹
گفتار اول: مسئولیت کارفرما نسبت به اقدامات کارکنان	۸۹
گفتار دوم: مسئولیت کارگران	۹۰
گفتار سوم: مسئولیت کارفرما درباره زبان‌های ناشی از کار به کارگران	۹۱
گفتار چهارم: مسئولیت کارفرما در رعایت موارد بهداشتی و ایمنی	۹۲
گفتار پنجم: خسارات ناشی از احوال حاکمیت دولت	۹۲
گفتار ششم: مسئولیت پزشکان در درمان آسیب‌های ورزشی و تاثیر رضایت بیمار	۹۳
فصل چهارم: ورزشکاران، خشونت و حقمة جنایی	۹۷
مقدمه	۹۹
مبحث اول: خشونت در ورزش	۹۹
مبحث دوم: حقوق جزا	۱۰۱
مبحث سوم: تعریف جرم	۱۰۲
گفتار اول: عناصر جرم	۱۰۳
گفتار دوم: جرم ناشی از ترک فعل	۱۰۵
مبحث چهارم: بررسی قتل‌های شبه‌عمد و غیرعمد در محیط ورزش	۱۰۶
گفتار اول: قتل شبه‌عمد	۱۰۶
الف: مثال‌هایی در زمینه قتل شبه‌عمد	۱۰۷
ب: عناصر تشکیل‌دهنده قتل شبه‌عمد	۱۰۷
ج: اضطرار	۱۰۸
د: مجازات قتل شبه‌عمد	۱۰۹
گفتار دوم: قتل غیرعمد	۱۱۰
مبحث پنجم: شیوه دفاع در پرونده‌های خشونت ورزشی	۱۱۰
گفتار اول: شیوه‌های دفاع مبتنی بر رضایت	۱۱۰

۱۱۱	گفتار دوم: شیوه‌های دفاع مبتنی بر دفاع از خود
۱۱۳	فصل پنجم: مبانی حقوقی قراردادهای ورزش
۱۱۵	مقدمه
۱۱۶	مبحث اول: مفاهیم اصلی مربوط به قرارداد
۱۱۷	گفتار اول: قبول
۱۱۷	گفتار دوم: عوض
۱۱۸	گفتار سوم: مشروعیت
۱۱۹	گفتار چهارم: اهلیت
۱۲۳	مبحث دوم: چارچوب قرارداد
۱۲۴	مبحث سوم: خطا و اشتباه در قراردادهای
۱۲۵	مبحث چهارم: قانون، جهادت شفاهی
۱۲۵	مبحث پنجم: شروط قرارداد
۱۲۶	گفتار اول: شرط صحت عقد
۱۲۶	الف: شروطی که خود باطل هستند و مفسد عقد می‌باشند
۱۲۶	ب: شروطی که خود باطل هستند ولی مفسد عقد نیستند
۱۲۷	مبحث ششم: وکالت و انتقال قرارداد
۱۲۷	مبحث هفتم: نقض قرارداد
۱۲۸	مبحث هشتم: جبران نقض قرارداد
۱۳۰	مبحث نهم: راههای جبران ضرر ناشی از تخلف قرارداد
۱۳۱	مبحث دهم: انواع قراردادهای ورزشی
۱۳۱	گفتار اول: قرارداد استاندارد بازیکن
۱۳۸	گفتار دوم: قراردادهای بازاریابی و اسپانسرشیپ (حامیگری)
۱۳۹	الف: تأثیر قوانین و مقررات لیگ
۱۴۰	ب: تضمین خسارت
۱۴۰	ج: حق فسخ قرارداد
۱۴۱	د: قوه قاهره و وقفه در کار
۱۴۱	گفتار سوم: قرارداد مربیان
۱۴۹	گفتار چهارم: قرارداد پزشکان
۱۵۱	گفتار پنجم: قرارداد کارمندان
۱۵۳	گفتار ششم: قرارداد اماکن ورزشی
۱۶۱	فصل ششم: بررسی حقوقی فعالیت ایجنت‌ها در ورزش

مقدمه.....	۱۶۳
مبحث اول: خدماتی که توسط ایجنت‌های ورزشی ارائه می‌شود.....	۱۶۳
مبحث دوم: قوانین و مقررات مربوط به فعالیت ایجنت‌های ورزشی.....	۱۶۷
مبحث سوم: اخذ مجوز فعالیت بعنوان ایجنت ورزشی.....	۱۶۸
مبحث چهارم: کنترل و نظارت بر فعالیت ایجنت‌های ورزشی.....	۱۶۹
گفتار اول: اقداماتی که در سطح بین‌المللی برای کنترل فعالیت‌های ایجنت‌های ورزشی صورت گرفته‌اند.....	۱۷۱
گفتار دوم: منابع چندگانه قانونی درخصوص فعالیت ایجنت‌های ورزشی.....	۱۷۲
فصل هفتم: دیوان بین‌المللی حکمیت در ورزش.....	۱۷۵
مقدمه.....	۱۷۷
مبحث اول: چگونگی تشکیل دیوان حکمیت در ورزش.....	۱۷۷
مبحث دوم: چه پرونده‌هایی به دیوان قابل ارجاعند؟.....	۱۷۹
گفتار اول: پرونده‌ها، این دیوان حکمیت ورزشی.....	۱۸۰
مبحث سوم: چگونگی فعالیت دیوان.....	۱۸۰
مبحث چهارم: مزیت‌های حکمیت در حل فصل قضایی.....	۱۸۱
مبحث پنجم: مقررات حقوقی در مقابل بازی.....	۱۸۲
مبحث ششم: هزینه دادرسی در دیوان.....	۱۸۴
فصل هشتم: بیمه در ورزش.....	۱۸۵
مقدمه.....	۱۸۷
مبحث اول: موضوع بیمه.....	۱۸۷
مبحث دوم: خطر در بیمه.....	۱۸۸
مبحث سوم: انواع بیمه.....	۱۸۹
مبحث چهارم: انواع بیمه‌های مورد استفاده در ورزش.....	۱۹۰
گفتار اول: بیمه مسئولیت.....	۱۹۰
گفتار دوم: شرط عدم مسئولیت.....	۱۹۱
الف: بیمه مسئولیت کارفرما در قبال کارگران.....	۱۹۱
ب: بیمه مسئولیت مدنی صاحبان مجموعه‌های ورزشی.....	۱۹۱
ج: بیمه مسئولیت ناچیان و مدیران استخرها در مقابل استفاده‌کنندگان.....	۱۹۱
د: بیمه حوادث.....	۱۹۶
ه: بیمه آتش‌سوزی.....	۱۹۸

فصل نهم: مالیات در ورزش..... ۱۹۹

مقدمه..... ۲۰۱

مبحث اول: مزایای یک سیستم کارآمد مالیاتی..... ۲۰۱

مبحث دوم: قوانین و مقررات مربوط به مالیات در ورزش ایران..... ۲۰۳

الف: ماده ۳ آئین‌نامه اجرایی ماده ۱۳۴ اصلاحی مالیات‌های مستقیم (مصوب ۱۳۸۰):..... ۲۰۴

ب: تبصره ۲ ماده ۳۸ قانون مالیات بر ارزش افزوده..... ۲۰۴

ج: تبصره ۳ قانون مالیات بر ارزش افزوده..... ۲۰۴

د: ماده ۷۴ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱۳۸۰)..... ۲۰۵

ی: یخ‌شامه مالیات بر درآمد ورزشکاران و مربیان امور ورزشی (حرفه‌ای و غیرحرفه‌ای)، مورخ..... ۲۰۵

۱۳۸۰..... ۲۰۵

و: ماده ۱۹ قانون مالیات‌های مستقیم..... ۲۰۶

مبحث سوم: فرار مالیاتی در ورزش..... ۲۰۷

فصل دهم: دوپینگ و سیوهای غیر مجاز نیروافزایی در ورزش..... ۲۰۹

مقدمه..... ۲۱۱

مبحث اول: تعاریف..... ۲۱۲

مبحث دوم: ممنوعیت‌ها براساس قوانین..... ۲۱۳

مبحث سوم: تخلف از قوانین مبارزه با دوپینگ..... ۲۱۳

مبحث چهارم: فهرست (لیست) ممنوعه..... ۲۱۵

مبحث پنجم: استفاده پزشکی مشروع از داروها برای ورزشکاران..... ۲۱۷

مبحث ششم: فرآیند آزمایش دوپینگ..... ۲۱۷

گفتار اول: بر چه اساسی ورزشکاران در مسابقات بین‌المللی جریمه می‌شوند؟..... ۲۲۱

می‌شوند؟..... ۲۲۱

گفتار دوم: نمونه‌گیری خارج از مسابقه..... ۲۲۱

گفتار سوم: کنترل دوپینگ حیوانات در رقابت‌های ورزشی..... ۲۲۱

مبحث هفتم: مجازات..... ۲۲۲

گفتار اول: مجازات مواد خاص..... ۲۲۲

گفتار دوم: اعلان عمومی..... ۲۲۳

گفتار سوم: حذف یا کاهش دوره محرومیت در شرایط استثنایی..... ۲۲۳

گفتار چهارم: همکاری قابل ملاحظه ورزشکار در کشف و شناسایی موارد دوپینگ..... ۲۲۴

گفتار پنجم: شرایط ورزشکار در دوران محرومیت..... ۲۲۴

منابع..... ۲۲۷

مقدمه

با توسعه چشمگیر ورزش در دهه های اخیر و تبدیل آن به یک صنعت بزرگ و پرمخاطب، مباحث حقوقی مربوط به آن نیز غامض تر و پیچیده تر شده اند. عرصه ورزش باتوجه به شرایط و مقتضیات منحصر بفرد خویش، از قواعد حقوقی ویژهای برخوردار است که در بسیاری از ابعاد اساساً آن را از دادگاه ها و محاکم عمومی متمایز می سازد. ماهیت بین المللی محیط حقوقی ورزش توأم با الزام به رعایت قوانین و مقررات داخلی سبب شده تا هم متخصصان حقوق و هم متخصصان ورزش، هر یک به تنهایی قادر به پرداختن به همه مباحث مطروحه نباشند و همین امر سبب مهجوریت و مغفول ماندن آن در مقایسه با سایر موضوعات حقوقی در کشور شده است.

تجربیات حاصل از تدریس درس حقوق ورزشی و مراجعات و سئوالاتی که شناخت ما در سال های اخیر و پس از تالیف کتاب حقوق ورزشی (نشر اندیشه های حقوقی) با آن مواجه شدیم مرا بر آن داشت تا نسبت به نگارش کتاب حاضر اقدام کنم. باید اذعان نمایم که هدف اصلی نگارش این کتاب، ارائه مرجعی نسبتاً جامع به منظور پاسخگویی به پرسش ها و ابهامات اهالی ورزش و دانشجویان بوده تا آنها را از سردرگمی و مراجعه فراوان به آثار تخصصی بی نیاز سازد. در تدوین اثر حاضر از جدیدترین و روزآمدترین منابع فارسی و لاتین استفاده شده و با عنایت به بین رشته ای بودن مبحث حقوق ورزشی، تلاش زیادی صورت گرفته تا از غلطیدن به یک سو جلوگیری شود و علاوه بر شرح و تبیین ابعاد حقوقی مباحث، مثال های کاربردی نیز برای افراد دخیل در ورزش ارائه شود. این کتاب علاوه بر پوشش سرفصل های درس حقوق ورزشی در

مقاطع کارشناسی تربیت بدنی و کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی می‌تواند بعنوان راهنمایی برای کلیه افرادی که مسئولیت‌های بزرگ و کوچکی را در حیطه ورزش برعهده دارند، مورد استفاده قرار گیرد.